

posebnim istraživačkim obilježjima i arhivskim potrebama. Arhivisti, npr., moraju biti svjesni važnosti zaštite različitih komplementarnih oblika antropoloških podataka, iako se neki mogu činiti redundantnima. Sljedeći je problem i u nedostatku sveobuhvatnijih, sistematičnijih i korisnicima pristupačnijih obavijesnih pomagala i baza podataka koji će pomoći istraživačima da identificiraju antropološki materijal i koriste ga efikasnije. Završava članak sugestijom kako arhivska zajednica može pomoći antropologiji da sačuva svoje kulturno znanje.

U članku pod naslovom "Arhivi u nesuglasju: tisak, dokumentarni filmovi i Byrdov arhiv", R. E. Goerler govori o značenju otkrića dnevnika i bilježnice Richarda Byrda, koji je 1926. prvi put uspio izvesti let do Sjevernoga pola, te 3 dokumentarca koja su izrađena na temelju navedenih otkrića. Osim o samom događaju, autor iznosi neka zapažanja o izvještavanju o ovom događaju kao i dokumentarnim filmovima. Kao najvažnije, nastoji prikazati utjecaj publiciteta na arhivske programe.

O krađi rukopisa Kongresne knjižnice potkraj 19. stoljeća u posljednjem u nizu članaka govori autor A.D. Purcell. Osim kraćeg osvrtu na spomenuti događaj u kojem su sudjelovali djelatnici Knjižnice, te sudski proces koji je uslijedio nakon njihova uhićenja, on ukratko oslikava i trenutno stanje sigurnosti u Knjižnici, kao i opće stanje sigurnosti potrebno u modernim knjižnicama i arhivima.

Od prikaza na kraju časopisa potrebno je posebice istaknuti prvi u nizu prikaz nekoliko standarda i pravila, među kojima i Pravila za oblikovanje osobnih, mjesnih i organizacijskih naziva, Standard za razvoj arhivske službe u Irskoj i australskog standarda AS 4390: Records Management.

Slijedi zatim pregled recentnih arhivističkih izdanja te na kraju zapisnici sa sastanaka Udruženja američkih arhivista.

Snježana Zgorelec

JANUS, Archival Review, International Council on Archives, 1999.2.

Međunarodno arhivsko vijeće (*International Council on Archives – ICA*) izdalo je drugi broj svoga arhivskog časopisa za 1999. godinu. Standardna naslovnica ukrašena je kineskim pečatima, što zajedno s uvodnim pozdravom Wang Ganga, predsjednika MAV-a i ravnatelja Kineske državne arhivske uprave, čini izvrstan uvod u ovo posebno izdanje *Janusa* posvećeno isključivo kineskim arhivima. Gosti urednici ovog broja su Nancy Bartlett, arhivistica u Bentley Historical Library (Povijesna knjižnica Bentley) na University of Michigan (Sveučilište Michigan) i Wang Lan iz Kineske državne arhivske uprave. U svom su uvodu istaknuli izvanre-

dan značaj i starost kineskih arhiva, kao i činjenicu da je Kina u rujnu 1996. bila uspješan domaćin XIII. međunarodnog arhivskog kongresa s 2.600 sudionika.

Ovaj broj časopisa s 22 priloga podijeljen je u veće cjeline: Arhivski zakon, dostupnost i budućnost kineskih arhiva; Urbani arhivi u Kini; Područni, etnički i arhivi nacionalnih manjina; Arhivsko obrazovanje u Kini; Arhivi, arhitektura i fotografija; Privredni arhivi; Arhivske publikacije u Kini; Dostupnost kineskih arhiva strancima.

Na samom je početku tekst Arhivskoga zakona Narodne Republike Kine na engleskom jeziku. Shen Zhengle, predsjednik Arhivskog društva Kine, piše o utjecaju otvaranja kineskih arhiva na Kinu 21. stoljeća. Dostupnost kineskih arhiva je od 1980. daleko veća, što je posebice posljedica arhivskoga zakona iz 1987. Gradivo je dostupno 30 godina nakon nastanka, osim gradiva koje se odnosi na nacionalne interese i na prava i privilegije pojedinaca i organizacija. No, prisutne su poteškoće kao pohrana originala, ograničena sredstva, potreba veće implementacije naprednih tehnologija, niska svijest građana Kine o arhivskom gradivu. Ipak, izgledi za budućnost su vrlo pozitivni budući da će veća dostupnost arhiva potaknuti da se Kina politički više otvori, te ojačati gospodarski, akademski i kulturni život, međunarodnu razmjenu arhivista, kao i profesionalizaciju kineske arhivske uprave. Shi Meiding, zamjenik ravnatelja Gradskog arhiva Šangaja, pozabavio se, prikazujući rad svoga arhiva, većom ulogom arhiva u državnoj administraciji, kulturnom razvoju, kao i stvaranju etičke civilizacije. Shang Pingan, iz Arhiva Kineske svemirske korporacije, govori o eri arhiviranja bitova, u kojoj arhivisti moraju prepoznati kako novo gradivo tvore pohranjeni bitovi. Autentičnost i porijeklo će ostati trajne vrijednosti pri vrednovanju digitalnih zapisa. Kompatibilnost softvera i hardvera s digitalnim informacijama predstavlja novi izazov za arhiviste. Za očuvanje digitalnih zapisa i osiguranje njihova arhivskog integriteta potrebni su novi zakoni.

Wang Shaozhong iz Kineske državne arhivske uprave predstavlja arhivsku upravu u kineskim gradovima. Kineski gradski arhivi imaju izuzetno značajnu ulogu u poboljšanju profesionalnih standarda arhivske uprave i rada. Ravnatelj Gradskog arhiva Šangaja, Zhang Qian, piše o bogatom i vrijednom arhivskom gradivu stranaca naseljenih u Šangaju. Prva naseobina stranaca datira iz 1843. Sun Zhi-Lian, direktor Gradskog arhiva Tianjin, bavi se, kroz opis rada svog arhiva, funkcijom i mjestom arhiva u urbanom razvoju, a Fang Xu, zamjenik ravnatelja Gradskog arhiva Pekinga piše o arhivskom radu u svom gradu. Grad je star 3.000 godina, postoje opći i specijalni državni arhivi, arhivi okruga, poslovni i arhivi institucija. Godine 1959. osnovan je Gradski arhiv Guangzhou, o čijem akademskom istraživanju piše bivši ravnatelj Gao Yan.

O arhivima Autonomne regije Tibet piše Zho Ga, direktorica Arhiva Tibeta. Arhiv je osnovan 1965. neposredno nakon osnutka ove Autonomne regije. Godine

1984. u zapadnom dijelu Lhasae, arhivu je dodijeljena nova zgrada, gradivo je specifično, budući da je nastalo u posebnim teritorijalnim i kulturnim uvjetima, pisano je na nekoliko jezika, na papiru, svili, drvetu, lišću i kamenu, a postoje posebne tibetanske metode za fizičku pohranu povijesnih dokumenata. Liu Yunming iz Istraživačkog centra za ekonomiju i tehnologiju Narodne vlade provincije Yunnan, bavi se dokumentiranjem povijesti nacionalnih manjina i etničkih grupa. U usporednoj studiji Kine i SAD-a navodi kako su razlike između dvije zemlje veće od sličnosti.

Feng Huiling, poddekan arhivskog studija Sveučilišta Renmin, govori o napretku koji je u posljednja dva desetljeća postignut u stručnom obrazovanju arhivista u Kini. U obrazovanju sudjeluju sveučilišta i državna arhivska uprava, a 1996. osnovan je državni savjetodavni komitet za arhivsko obrazovanje. Su Yuwen iz Kineskog državnog arhiva piše o arhivskim tečajevima putem televizije, koji su sada prvenstveno namijenjeni onim arhivistima koji nisu pohađali arhivski studij, a cilj je da oni za tri godine postignu istu razinu znanja kao i diplomirani studenti. Yao Leye, izvanredni profesor na Sveučilištu Sichuan, u svom radu navodi kako njegovo sveučilište nudi niz diplomskih programa o arhivskom upravljanju. Fakultet se ne bavi samo podučavanjem, već i istraživanjem te je u zadnjih deset godina objavljeno 600 referata i 17 knjiga i monografija, uz aktivnost u razmjeni stručnjaka s Europom, Sjevernom Amerikom i Japanom. Gong Xiadong sa Sveučilišta Renmin, govori o dopisnom arhivskom školovanju u Kini, kojim se pokušava odgovoriti na potrebe daljnje edukacije sadašnjih i budućih arhivista. Li Jindong, profesor arhivistike na Zhengzhou institutu za aeronautički industrijski menadžment, bavi se odnosom između arhivskog obrazovanja i arhivske karijere za kojeg kaže da proizlazi iz 4 faktora: nastavnog programa, povećanja broja fakulteta, sastava studenata i napretka arhivske prakse u Kini. Unatoč znatnom napretku, određeni problemi su stalni: relativno niska razina profesionalnog znanja najvećeg dijela kineskih arhivista, primjena teorije u praksi, te nesklad između razine znanja i sposobnosti da se posao dobro obavi.

Yang Shicheng i Zhou Wenfang, autori su članka o drevnim arhivskim zgradama u Kini, njihovoj povijesti, materijalima od kojih su izgrađene te pohranjenim dokumentima, od kojih neki potječu još iz 16. st. p.n.e. Cai Yi, pomoćnica ravnatelja Kineskog foto-arhiva, daje kratku povijest foto-arhiva u Kini. Fotografiju je u Kinu donio 1844. Francuz Jules Itier.

Mao Yaoguang, direktor Arhiva Three Gorges Project istoimene korporacije (projekt vezan uz iskorišćivanje rijeke Yangtze, odnosno izgradnju hidroelektrana), naglašava kako su arhivski dokumenti "uhvatili" svaki detalj stvaranja, oblikovanja, istraživanja i studija izvodljivosti projekta. Korporacija je utemeljila posebnu organizaciju za očuvanje dokumenata projekta, na temelju tržišne ekonomije i u suradnji s Kineskom državnom arhivskom upravom.

Fu Hua, pomoćnik glavnog urednika *China Archives*, daje povijest i sadašnje stanje kineske arhivske periodike. Arhivski časopis je u Kini počeo izlaziti 1951. pod pozitivnim utjecajem iskustava SSSR-a, u razdoblju Kulturne revolucije (1966-1979) ga nije bilo, a obnovljen je 1980. Sredinom 1980-ih javlja se veći broj časopisa.

Beatrice Bartlett sa Sveučilišta Yale, piše kako političko otvaranje i znanstvena razmjena omogućuju bolje razumijevanje veličine i sjaja tradicionalne kineske kulture, kao i kineskih dostignuća od 1949, a posebice ističe izuzetno velik broj ljudi i ureda koji se u Kini bave arhivima, opstanak i dostupnost ogromne zbirke Ming-Qing (14-20. st.) u Pekingu, dostupnost Manchu arhivskog materijala, te veliku pomoć koju kineski znanstvenici pružaju stranim istraživačima. Joseph W. Eschrick sa Sveučilišta Kalifornija u San Diegu, govori kako su prije 1980. Kina i SSSR naglašavali državnu kontrolu nad informacijama i pohranu povijesnih arhiva zbog potreba države. Impresionira napredak Kine u pogledu nove prakse javne dostupnosti povijesnih arhiva. Autor na <http://orpheus.ucsd.edu/chinesehistory> daje podatke o lokalnim arhivima u Kini, kao i postupke za ostvarenje dostupnosti gradiva.

Živana Hedbeli

Archivaria (časopis Društva kanadskih arhivista), br. 48 / jesen 1999.

Pored članaka koje predstavljamo, *Archivaria* u ovome broju sadrži studiju dokumenata nastalih djelatnošću francuskog istraživača Radissona (G. Warkentin, 199-222), foto-esej o kanadskom arhivistu A. Doughtyju (J. Burant, 117-130), te uobičajene prikaze knjiga i izložaba.

Sue McKemmish, Glenda Acland, Nigel Ward i Barbara Reed, autori su članka *Describing Records in Context in the Continuum: The Australian Recordkeeping Metadata Schema* (Opisujući kontekstualizirane dokumente u kontinuumu: Australijska shema metapodataka za upravljanje dokumentima), 3-43, u kojemu opisuju osnovne osobine RKMS-a (*Recordkeeping Metadata Schema*). To je projekt na kojemu se, u okviru australskog arhivističkog modela o kontinuiranom životu dokumenata (*Records Continuum Model*) i sustava serija (*Australian Series System*), a potom i u skladu s različitim svjetskim standardima i skupovima metapodataka, te rezultatima relevantnih svjetskih istraživačkih projekata vezanih uz probleme upravljanja dokumentima (DC, AGLS, BAC, VERS, ISAD-G, ISAAR, EAD, AS4390, NAARKS, UBC: Protection of the Integrity of Electronic Records Project, Univerzitet Pittsburgh: Functional Requirements for Evidence in Recordkeeping Project) radilo u razdoblju 1998-1999. godine. Projekt je u ovome razdoblju ostva-